

УДК 352:654.1/342.5

Морозов С. В., здобувач ступеня доктора філософії
кафедри державного регулювання та публічного управління,
Державний університет інтелектуальних технологій та зв'язку, м. Одеса

ТЕЛЕРАДІОМОВЛЕННЯ В ПРИКОРДОННИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ. НАЯВНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

Ключові слова: прикордонні райони, російське телебачення, DVB-T2, стільникові телевізійні мережі, захист інформаційного простору.

Вступ. Дослідження розглядає актуальну проблему державного регулювання та функціонування ефірного телерадіомовлення в прикордонних районах України, що межують з Придністровською Молдавською Республікою (ПМР). Це дослідження зосереджується на ролі державних органів у забезпеченні інформаційної безпеки в цих районах і можливих шляхах покращення ситуації. Дослідження базується на аналізі регуляторних актів, законів та висвітлює важливі аспекти впливу геополітичних факторів на медіасередовище у вказаних прикордонних районах. Аналіз проблеми з прикордонним мовленням в умовах війни робиться на прикладі ситуації в прикордонних районах Одеської області, але дослідження нормативних документів та звітів виявило, що ситуація з мовленням у прикордонних районах є загальнонаціональною проблемою, а не проблемою окремого регіону. Проблема мовлення в прикордонних районах полягає не тільки в тому, що в деяких населених пунктах невпевнений прийом або немає зовсім прийому українського телебачення та радіо, а і в тому, що в цих населених пунктах наявний сталий прийом багатоканальної мережі російського телебачення та радіостанцій.

Актуальність. Проблематика державного регулювання телерадіомовлення в прикордонних районах має декілька основних аспектів: *інформаційний аспект* (у воєнний час роль інформаційної безпеки значно зростає. Прикордонні райони можуть стати мішенню для інформаційних атак та пропаганди з боку агресора, наявність власного телерадіомовлення є критично важливою для захисту населення від дезінформації та ворожої пропаганди); *національний та мовний аспекти* (у багатьох прикордонних районах існує національне та мовне розмаїття, є ризики виникнення міжнаціональної ворожнечі внаслідок зовнішнього інформаційного впливу); *підтримка національного морального духу* (у воєнний час теле- та радіомовлення може відігравати велику роль у підтримці національного духу, єдності країни та морального духу громадян, особливо у прикордонних районах, які межують з ворожими державами); *контрпропаганда та боротьба з дезінформацією* (необхідність наявності механізмів контрпропаганди та ефективної боротьби з дезінформацією в умовах наявності телерадіомовлення з-за кордону).

Незважаючи на те, що за останні роки та після початку війни в законодавство були введені норми, які посилюють захист телерадіопростору України в прикордонних районах та на територіях, які межують із тимчасово

окупованими територіями та районами бойових дій, цього ще недостатньо для вирішення проблеми. Так, у процесі аналізу законодавчих документів, що регламентують діяльність у сфері телерадіомовлення України (Законів України Про телебачення та радіомовлення, Про медіа, Планів розвитку телерадіопростору України та інших пов'язаних нормативних документів) виявилось, що для національних мереж ефірного телебачення 100 % покриття всіх населених пунктів не є обов'язковим.

Необхідно створити умови, за яких наш національний контент буде більш привабливим для глядача, ніж російський. Насамперед це кількість каналів, далі – наповнення. Та ситуація, яку ми маємо зараз, несе в собі загрози для інформаційної безпеки держави, та негативні наслідки, як-от вплив на свідомість громадян, втрату довіри до офіційних джерел інформації та до органів влади взагалі. Це довготривалі наслідки, їх вплив неможливо виправити за короткий час.

Висновки

Протидіяти проблемам захисту інформаційного простору можна тільки надаючи більше різноманітного контенту, ніж є зараз в домогосподарствах, які користуються російським ефірним телебаченням. Один із засобів підвищення привабливості власного пакету програм – це створення місцевого контенту, який буде унікальним для місцевого населення. Також одним з елементів привабливості буде забезпечення простоти прийому телевізійних програм. Зараз у багатьох прикордонних населених пунктах, а насамперед у тих, що знаходяться безпосередньо біля кордону, російське телебачення приймається на кімнатну антену. Для того, щоб українське телебачення з'явилося в телевізорах таких глядачів, воно повинно прийматись на таку саму антену без додаткових витрат із боку глядача.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про телебачення та радіомовлення»: вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text> (дата звернення: 09.11.2023).
2. Закон України «Про медіа»: вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text> (дата звернення: 09.11.2023).
3. Звіти представників Національної ради з питань телебачення та радіомовлення: вебсайт. URL: <https://www.nrada.gov.ua/reports/> (дата звернення: 09.11.2023).
4. Перелік територій з особливим режимом мовлення від 14.09.2023: вебсайт. URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/R-2023-00854-D.pdf> (дата звернення: 09.11.2023).
5. Перелік частот та телеканалів, які транслюються в Одесі та Одеській області: вебсайт. URL: <https://ukrtvr.org/city/400> (дата звернення: 06.11.2023).